

Sanni Myllys

VARHAISKASVATUKSEN OPISKELIJOIDEN KOKEMUKSIA ETÄOPETUKSESTA

Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Joulukuu 2020

TIIVISTELMÄ

Sanni Myllys: Varhaiskasvatuksen opiskelijoiden kokemuksia etäopetuksesta
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Kasvatustieteiden kandidaattiohjelma, varhaiskasvatuksen opettaja
Joulukuu 2020

Tässä tutkimuksessa haluttiin selvittää, millaiseksi Tampereen yliopiston varhaiskasvatuksen opiskelijat ovat kokeneet etäopetuksen ja, millaisia kokemuksia heillä on etäopetuksesta. Aihe on hyvin ajankohtainen, koska koronapandemian vuoksi Tampereen yliopistossa siirryttiin etäopetukseen keväällä 2020 ja etäopetus jatkuu ainakin kevääseen 2021 asti. Tutkimuksessa tuodaan esiin aiempaa tutkimusta etäopetukseen liittyen, joista osa on myös koronaan liittyviä tutkimuksia. Tämän tutkimuksen tuloksia peilataan näihin aiempiin tutkimuksiin.

Tutkimusaineisto kerättiin eläytymismenetelmää käyttäen. Eläytymismenetelmässä tutkimushenkilöille annetaan kehyskertomus, jonka tilanteeseen heidän täytyy eläytyä ja kirjoittaa oma kertomus siihen perustuen. Tutkimuksessa oli kaksi kehyskertomusta, joihin saatiin yhteensä 28 vastausta. Aineisto kerättiin e-lomakkeilla, jotka julkaistiin Tampereen yliopiston varhaiskasvatuksen opiskelijoiden ainejärjestön Facebook-ryhmään. Lomakkeissa ei kysytty henkilötietoja, jotta tutkittavien henkilöiden anonymiteetti pysyisi.

Tutkimuksen aineistolle tehtiin aineistolähtöinen sisällönanalyysi, jossa käytettiin apuna aineiston teemoittelua. Analyysiyksikkönä toimi ajatuskokonaisuus, joiden perusteella saatu aineisto luokiteltiin yhdeksään alaluokkaan. Sen jälkeen alaluokat luokiteltiin kolmeen yläluokkaan, jotka olivat: ihmiskontakteihin liittyvät kokemukset, opetukseen liittyvät kokemukset ja terveyteen liittyvät kokemukset. Tulosten perusteella sosiaalista vuorovaikutusta kaivataan hyvin paljon etäopetuksen aikana, ja sen puute aiheuttaa muun muassa yksinäisyyden tunnetta opiskelijoissa. Opiskelumotivaatiossa koettiin puutteita ja sitä oli vaikea löytää, yhtenä syynä tähän oli muun muassa kotona oloinen. Etäopetus oli aiheuttanut myös haasteita hyvinvoinnin kanssa, opiskelijoilla oli paljon stressin tunnetta kasvaneen tehtävämäärän vuoksi ja he kokivat myös fyysisiä kipuja. Etäopetuksen aikainen vapaus aikatauluttaa omaa opiskelua koettiin kuitenkin positiivisena asiana. Aiemmissä tutkimuksissa saadut tulokset ovat yhteneviä tämän tutkimuksen tuloksiin, erityisesti sosiaalisen vuorovaikutuksen kaipuun ja motivaation puutteen osalta.

Avainsanat: etäopetus, yliopisto, koronapandemia, covid-19, eläytymismenetelmä

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	OPETUSMENETELMÄT YLIOPISTOSSA	6
2.1	Luennointi.....	6
2.2	Ryhmätyöskentely.....	7
2.3	Itsenäinen työskentely	8
2.4	Flipped learning.....	8
3	ETÄOPETUS	10
3.1	Määrittely ja historiaa	10
3.2	Etäopetus tutkimusten valossa	11
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	14
4.1	Tutkimustehtävä	14
4.2	Tutkimuksen menetelmälliset lähtökohdat	14
4.3	Aineiston hankinta ja tutkimushenkilöt	16
4.4	Aineiston analyysi	17
5	TULOKSET	21
5.1	Ihmiskontakteihin liittyvät kokemukset	22
5.2	Opiskeluun liittyvät kokemukset	23
5.3	Terveysteen liittyvät kokemukset	25
6	TULOSTEN TARKASTELUA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	27
7	POHDINTA	30
7.1	Yleistä pohdintaa.....	30
7.2	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	31
7.3	Jatkotutkimusideoita	32
	LÄHTEET	34
	LIITTEET	37
	Liite 1: E-lomake, 1. kehyskertomus	37
	Liite 2: E-lomake, 2. kehyskertomus	39
KUVIOT		
KUVIO 1.	AINEISTON LUOKITTELU	19
KUVIO 2.	OPISKELIJOIDEN ETÄOPETUSKOKEMUKSET	21

1 JOHDANTO

Elämme tällä hetkellä pandemia-aikaa koronaviruksen vallitessa maailmalla. Virus lähti liikkeelle Kiinasta joulukuussa 2019 ja on levinnyt nopeasti ympäri maailman (Koley & Dhole, 2020, 1). Koronaviruksella oli ja on edelleen suuri vaikutus kaikkien elämään, kun ihmisten liikkumista ja sosiaalista kanssakäymistä rajoitettiin erilaisilla suosituksilla. Viruksella ja toimilla sitä vastaan on ollut suuria vaikutuksia muun muassa ihmisten mielenterveyteen, töihin ja maailman talouteen (Koley & Dhole, 2020, 106–117). Koulutus on myös ollut viruksen vaikutuksen alaisena, kun ympäri maailman on siirrytty etäopetukseen, jotta voidaan välttää ihmisten kokoontumista samaan tilaan.

Koronaviruspandemian vuoksi ympäri Suomen niin peruskoulut, lukiot kuin korkeakoulutkin ovat joutuneet siirtämään opetuksen verkkoon. Näin tapahtui myös Tampereen yliopistossa, missä keväällä 2020 siirryttiin etäopetukseen, joka jatkuu edelleen syksyllä 2020 sekä tämänhetkisten tietojen mukaan myös keväällä 2021 (Tampereen yliopisto, 2020a, 2020b).

Koronaviruspandemian aiheuttama muutos koulun toimintaan ei kuitenkaan ole ensimmäinen kerta, kun perinteistä koulutoimintaa on jouduttu muuttamaan. Sota-aikaan 1940–1950-luvulla jouduttiin välillä toiminta lakkauttamaan kokonaan (Syväoja, 2010, 212–213). Syväoja kertoo, kuinka kansakoulun toimintaa jouduttiin lakkauttamaan moneksi kuukaudeksi kerralla ennen kuin kyettiin alkaa pohtia sen jatkamista. Koulutoimintaa pyrittiin kuitenkin ylläpitämään mahdollisuuksien mukaan myös sota-aikaan (Syväoja, 2010, 212–213). Nykyinen tilanne ei ole täysin samankaltainen kuin edellä kuvattu, mutta on hyvä tuoda esille, että nykyinen koulun muutos ei ole ainoa kerta, kun äkillisiä muutoksia on täytynyt tehdä. NykYTEknologia kuitenkin mahdollistaa koulutoiminnan jatkumisen erilaisista rajoitteista huolimatta, joten samanlaista toiminnan kokonaan lakkauttamista ei ole tapahtunut.

Opiskelijoilla on nyt jo kuukausien kokemus etäopetuksesta ja kaiken tämän vuoksi niitä onkin tärkeä ja ajankohtaista tutkia. Tässä tutkimuksessa tarkastelun

kohteena on Tampereen yliopiston varhaiskasvatuksen opiskelijoiden kokemukset etäopetuksesta. Tutkimuksessa haluttiin selvittää millaisiksi he ovat kokeneet etäopetuksen ja, millaisia kokemuksia opiskelijoilla on etäopetuksesta. Tutkimus perustuu kvalitatiiviseen aineistoon, joka kerättiin opiskelijoilta eläytymismenetelmää käyttäen.

Opiskelijoiden etäopetuskokemusten tutkimisesta voidaan hyötyä myös tulevaisuudessa etäopetusta suunnitellessa ja toteutettaessa. Etenkin nyt kun etäopetus jatkuu edelleen, on hyvä saada tietoa opiskelijoiden kokemuksista. Tutkimusaiheen valintaan vaikutti myös tutkimusta toteuttavan opiskelijan omat kokemukset etäopetuksesta ja mielenkiinto perehtyä vertaistensa kokemuksiin.

2 OPETUSMENETELMÄT YLIOPISTOSSA

2.1 Luennointi

Yliopistossa käytetään monia opetusmenetelmiä, joista etäopetus on vain yksi. Myös Markkanen (2002, 7) mainitsee opetusmenetelmien kirjon laajuuden ja kertoo menetelmän valinnan perustuvan oppimistavoitteisiin ja opetustilanteen luonteeseen, mutta myös opetettavaan aineeseen.

Moni ehkä yhdistää luennot yhdeksi tunnetuimmaksi yliopisto-opetuksen opetusmenetelmäksi. Niitä voidaankin luonnehtia yliopistojen yleisimmäksi opetusmuodoksi, sillä luultavasti jokainen opiskelija on joskus osallistunut luen nolle (Lindblom-Yläne, Repo-Kaarento & Nevgi, 2004, 206). Luennoinnin juuret ovat keskiajalla, jolloin luennoinnin lisäksi väittelyt ja retoriset esitykset olivat myös käytössä olevia opetusmenetelmiä. Edelleen nykypäivänäkin luennointi on vakiintunut opetusmenetelmä yliopistoissa. (Markkanen, 2002, 17.) Luennointia pidetään taloudellisena opetusmenetelmänä, koska sen avulla voidaan välittää tietoa suurelle opiskelijamäärälle kerralla (Hyppönen & Lindén, 2009, 46).

Usein luennot ajatellaan opettajan yksinpuheluna, jolloin opiskelijat kuuntelevat ja ovat vastaanottajan roolissa. Luennoitsijan on kuitenkin mahdollista järjestää luennoista aktivoivaa, jolloin opiskelijat otetaan mukaan esimerkiksi keskusteluihin tai kysymyksiin. (Markkanen, 2002, 18, 20, 26.) Monet luennoilla käyneet voivatkin tunnistaa erilaisia keinoja, joilla opettaja aktivoi opiskelijoita. Monesti opettajat toivovat keskustelua opiskelijoilta ja rohkaisevat kysymysten esittämiseen, jotta luento ei olisi vain hänen yksinpuheluaan.

Porinaryhmät ovat eräänlainen tapa aktivoida opiskelijoita luennon aikana, ne ovat lyhyitä keskusteluja, jotka opiskelijoiden aktivoinnin lisäksi myös rytmittävät opetusta (Hyppönen & Lindén, 2009, 45). Tämän aktivointitavan opiskelijat ovat luultavasti kohdanneet usein luennoilla, se on yleinen tapa saada

opiskelijatkin keskustelemaan luennon aiheista varhaiskasvatuksen opiskelijoille suunnatuilla luennoilla.

2.2 Ryhmätyöskentely

Yliopistossa käytetään myös erilaisia ryhmätyöskentelyyn perustuvia opetusmenetelmiä, kuten pienryhmäopetusta sekä seminaareja. Tavallisimmiksi ryhmätyöskentelyn muodoiksi yliopistossa luetellaankin muun muassa seminaarit, luentoryhmät ja ohjausryhmät. Ryhmätyöskentelyn avulla opiskelijat harjoittavat keskustelua sekä kehittävät ajatteluaan ja edistävät ymmärtämistään. (Markkanen, 2002, 36.) Varsin yleisiä yliopisto-opinnoissa ovat 15-25 opiskelijan ryhmätunnit (Lindblom-Ylänne, Repo-Kaarento & Nevgi, 2004, 214). Varhaiskasvatusta opiskelevilla on paljon pienryhmätunteja opintojen aikana, miltei jokainen kurssi koostuu pienryhmätunneista sekä luennoista. Pienryhmätunneilla syvennyttään vielä enemmän kurssin aiheisiin ja toimitaan usein myös pienemmissä ryhmissä, joko laajempaa ryhmätyötä työstäen tai ihan vain yhden tunnin tehtäviä tehden.

Ryhmätyöskentelyyn liittyykin usein myös jonkinlaisen ryhmätyön tekeminen tai lukupiirityöskentely. Ryhmätöiden tekemisessä opiskelijoiden ryhmätyötaidot kehittyvät ja se mahdollistaa vertaisoppimisen (Hyppönen & Lindén, 2009, 39). Lukupiiritoiminnassa korostuu myös vertaisten kanssa käytävä keskustelu (Hyppönen & Lindén, 2009, 45). Ryhmätyöskentelyssä mahdollistuvan paremman vuorovaikutuksen vuoksi opiskelijat pystyvätkin herkemmin auttamaan ja edistämään toistensa oppimista (Lindblom-Ylänne, Repo-Kaarento & Nevgi, 2004, 215). Suurilla luennoilla on niin paljon ihmisiä, että hyvän yhteisen vuorovaikutuksen luominen voi olla hankalaa ja usein ympärillä on tuntemattomia ihmisiä, joiden kanssa keskusteleminen ei välttämättä ole niin helppoa kuin tuttujen opiskelutovereiden kanssa.

Seminaareissa opiskelijat tekevät seminaarityön, joka esitellään muille opiskelijoille. Seminaarityöskentely vahvistaa opiskelijoiden esiintymistaitoja sekä usein antaa mahdollisuuksia opponointiin. (Hyppönen & Lindén, 2009, 47.) Kuten voidaan huomata, ryhmätyöskentelyssä korostuu erityisesti vertaisoppiminen ja vuorovaikutus vertaisten kanssa. Myös Markkanen (2002, 37) mainitsee ryhmätyöskentelyn opettavan ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitoja,

koska ryhmässä toimiminen vaatii toisten huomioimista ja arvostamista sekä omien näkemysten ilmaisemista. Ryhmätyöskentelyssä mahdollistuu myös jokaisen äänen kuuleminen ja tasa-arvoisuus, mitä pienempi ryhmä, sen helpompi nämä on saavuttaa (Lindblom-Ylänne, Repo-Kaarento & Nevgi, 2004, 228). Pienemmässä ryhmässä opiskelijoiden onkin helpompi myös rohkaistua ja tuoda omaa ääntään esille. Suuressa luentosalissa voi jopa pelottaa puhua monien kymmenien ihmisten edessä. Pienryhmässä taas on paljon vähemmän läsnäolijoita ja usein ryhmä on jo tuttu, jolloin on helpompi tuoda ajatuksiaan kuuluville.

2.3 Itsenäinen työskentely

Yliopistossa on myös paljon opetusmenetelmiä, joissa painottuu itsenäinen opiskelu. Tällaisia ovat esimerkiksi erilaiset kirjalliset työt, joista essee on yksi esimerkki. Markkasen (2002, 45) mukaan essee on yksi suosituimmista itsenäisen työskentelyn malleista. Yliopistossa kirjoitetaan tieteellisiä esseitä, joiden tarkoitus on tieteellisen tiedon viestiminen tai ongelmanratkaisu ja tiedonmuodostus. Tieteellisissä esseissä on perusteltava väitteensä erilaisin lähtein. (Markkanen, 2002, 46.) Varhaiskasvatuksen opiskelijoillekin esseiden kirjoittaminen on varmasti tullut tutuksi, se tulee vastaan useilla kursseilla, tosin joskus ryhmäesseen muodossa.

Toinen esimerkki itsenäisestä työskentelystä on oppimispäiväkirja. Oppimispäiväkirjoissa opiskelijat refleктоivat omaa oppimistaan ja sen avulla jäsentävät omia ajatuksiaan, joka auttaa selventämään niitä ja sen kautta syventää oppimista (Hyppönen & Lindén, 2009, 71). Oppimispäiväkirjaa kirjoittaessaan opiskelijan täytyykin sanoittaa omia ajatuksiaan, joka voi johtaa asioiden parempaan ymmärtämiseen ja uusien ideoiden keksimiseen.

2.4 Flipped learning

Flipped learning, eli käänteinen oppiminen, on uudempi opetusideologia, jossa oppilaita rohkaistaan oma-aloitteiseen ja omaehtoiseen oppimiseen. Käänteisen oppimisen avulla oppimista yksilöllistetään ja oppimista katsotaan oppilaan

edellytyksistä lähtien. (Toivola, Peura & Humaloja, 2017.) Ideologian mukaan oppimisesta tulisi siis mielekkäämpää oppilaalle ja hän voisi oppia omaan tahtiin.

Käänteiseen oppimiseen liittyvä opetusmenetelmä on nimeltään flipped classroom, eli käänteinen opetus. Käänteisessä opetuksessa periaatteena on, että asian teoriaan perehdytään kotona ja koulussa vasta käydään läpi tehtäviä. (Toivola, Peura & Humaloja, 2017.) Käänteinen opetus ei suoranaisesti ole usein esillä varhaiskasvatuksen opinnoissa, mutta useilla luennoilla ja pienryhmätunneilla sen tapaisiin käytäntöihin voi törmätä. Saattaa olla, että luennolle on luettava ennakkomateriaalia, jota sitten käsitellään luennolla esimerkiksi keskustelujen avulla. Samoin myös pienryhmätunneille voi olla ennakkotehtäviä, jotka puretaan tunnin aikana.

3 ETÄOPETUS

3.1 Määrittely ja historiaa

Tutkimuksen keskeinen käsite on etäopetus. Ominaista etäopetukselle on se, että opettajat ja opiskelijat kommunikoivat keskenään kirjoituksen tai sähköisen median avulla. Toinen ominaispiirre liittyy ohjeistuksen ja ohjeiden uudenlaiseen jakamiseen. Etäopetuksessa opetus valmistellaan poissa oppijan luota ja viestitään oppijalle viestintäteknologian avulla, opettajan ja oppijan välinen kommunikaatio voi myös tapahtua niiden avulla. (Moore & Thompson, 1990, 1.)

Monia aiemmassa luvussa esiteltyjä opetusmenetelmiä on mahdollista käyttää etäopetuksen kanssa yhtä aikaa, ne eivät siis ole toisiaan poissulkevia. Opetusmenetelmiä on kuitenkin mukautettava etäopetukseen sopivaksi, koska lähikontaktissa oleminen ei ole mahdollista.

Nykyaikaisen etäopetuksen juuret ulottuvat 1800-luvulle asti, jolloin keksittiin käyttää kirjeenvaihtoa tapana välittää ohjeita oppijoille, jotka eivät kyenneet osallistumaan tunneille. (Moore & Thompson, 1990, 2). Mooren ja Thompsonin tekstistä ei tule kuitenkaan ilmi, missä päin maailmaa kirjeenvaihtopetusta alettiin tällöin harjoittamaan. Yhdysvalloissa etäopetuksen voidaan sanoa alkaneen jo 1700-luvulla, jolloin Caleb Phillips mainosti sanomalehdessä postin avulla saatavan opetuksen mahdollisuutta (Beaudoin, 2018, 103). Tästä voidaan huomata, että etäopetus ei ole mikään uusi juttu, vaikka niin voisi luulla. Se vain on muuttanut muotoaan vuosien varrella ja aiemmin kirjeenvaihdon tai radion välityksellä tapahtunutta opetusta ei osata yhdistää etäopetukseksi.

Etenkin 1900-luvun loppupuolella teknologia on ollut niin kehittynyttä, että on voitu käyttää jo monelle nykyisinkin tuttuja välineitä etäopetuksessa, kuten puhelinta, Internetiä ja sähköpostia. Sähköposti ajateltiin nykyaikaisena kirjeopetuksen mallina ja, koska etäopetusta oli toteutettu kirjeitse, myös sähköpostin käyttömahdollisuudet ymmärrettiin. Esimerkiksi Yhdysvalloissa sähköpostia käytettiin jo vuonna 1970-luvulla etäopetuksessa. (Rouselle, 1995,

101.) Edelleenkin sähköposti on olennainen osa opetusta ja kommunikointia opettajien ja opiskelijoiden välillä. Internet on mahdollistanut sähköpostin ja monia muita palveluita opettajille ja opiskelijoille jo vuosikymmeniä sitten. Nykypäivänä Internetiä pidetään luonnollisena osana opiskelua ja arkipäivää. Internetin avulla mahdollistuu myös esimerkiksi Moodle-alusta, jota oletettavasti suurin osa yliopisto-opiskelijoista käyttää opinnoissaan hyvin paljon.

Myös erilaisia videoneuvottelujärjestelmiä kehitettiin jo 1960-luvulta eteenpäin kuvapuhelimen muodossa, Suomeen ensimmäinen kuvapuhelin tuli vuonna 1986 (Haataja, 1995, 92). Nykyisin videoneuvottelut tapahtuvat Internetin avulla erilaisilla videoneuvottelualustoilla kuten Zoom ja Microsoft Teams.

3.2 Etäopetus tutkimusten valossa

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) julkaisi kesäkuussa 2020 tuloksia arvioinnista, jossa selvitettiin poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen vaikutuksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen. Tulosten perusteella korkeakouluissa etäopetukseen siirtyminen sujui hyvin, mutta opiskelumotivaation koettiin kuitenkin kärsineen ja itseohjautuvuus tuotti hankaluuksia. (Karvi, 2020.) Onkin mielenkiintoista tutkia, millaiseksi Tampereen yliopiston varhaiskasvatuksen opiskelijat ovat kokeneet etäopetuksen.

Fidalgo, Thormann, Kulyuk ja Lencastre (2020) tekivät tutkimuksen yliopisto-opiskelijoiden käsityksistä etäopetuksesta. Tutkimus toteutettiin kolmessa maassa: Portugalissa, Arabiemiirikunnissa ja Ukrainassa. Yhteistä tutkimuskohteissa oli se, että niissä ei järjestetä paljon etäopetusta. (Fidalgo ym., 2020.) Myös tuloksissa oli yhteneväisyyksiä maiden välillä, eniten huolta opiskelijoissa herätti etäopetuksessa ajankäyttö, motivaatio ja englannin kielen taito (Fidalgo ym., 2020, 15). Huoli motivaatiosta on yhteneväinen Karvin (2020) arvioinnin tuloksiin, joissa koettiin, että opiskelumotivaatio oli kärsinyt etäopetukseen siirtymisen takia. Varhaiskasvatuksen opiskelijoita tutkiessa on kiinnostavaa nähdä, nousevatko samat huolet esiin kuin Fidalgon ym. (2020) tutkimuksessa. On kuitenkin syytä epäillä englannin kielen taidon esiin tulemistä, koska kielikursseja lukuun ottamatta, opetus järjestetään suomen kielellä. Tosin myös muilla kursseilla on kuitenkin mahdollisesti käytössä englanninkielistä materiaalia.

Pakistanissa tehdyn tutkimuksen mukaan opiskelijoille aiheuttaa etäopetuksessa haasteita myös rajallinen pääsy Internetiin tai huono Internet-yhteys (Adnan & Anwar, 2020, 47). Suomessa voidaan yleisesti ajatella olevan hyvät Internet-yhteydet koko maassa, mutta silti paikallisia eroja on. Opiskelijan sijainnista riippuen yhteys voi olla huono, joka vaikeuttaa etäopetusta ja opiskelua. Huono Internet-yhteys aiheuttaa vaikeuksia erityisesti Zoom tai Teams kokouksiin osallistumisessa. Tutkimuksessa selvisi myös, kuinka suurin osa opiskelijoista pitää etäopetusta todella erilaisena verrattuna lähiopetukseen ja enemmistön mielestä lähiopetus on etäopetusta motivoivampaa (Adnan & Anwar, 2020, 48). Adnanin ja Anwarin (2020, 49) mukaan tutkimuksen perusteella voidaan myös huomata haasteita, jotka johtuvat sosiaalisen vuorovaikutuksen puutteesta sekä ryhmätyöongelmista ja opettajan hitaasta vastausajasta.

Puolassa tehdyssä tutkimuksessa tutkittiin myös koronaviruspandemian aiheuttamaa etäopetusta. Tuloksista selvisi, että opiskelijat eivät koe etäopetuksen parantaneen heidän tehokkuuttansa ja produktiivisuutta, mutta minäpystyvyys koettiin korkeaksi. Opetustyökalut ja ohjelmistot eivät tuottaneet ongelmia ja opiskelijoille tietokoneen käyttö opiskelussa on miellyttävää. (Rizun & Strzelecki, 2020, 15.) Etäopetusta ei siis koettu kovin epämiellyttäväksi vaan siihen oltiin tyytyväisiä. Kuitenkin etäopetuksen miellyttävyydestä ja hyödyllisyydestä riippumatta opiskelijat palasivat mieluummin perinteiseen lähiopetukseen, jotta pystyisivät kommunikoimaan ystäviensä ja opettajien kanssa kasvotusten eikä ruudun välityksellä (Rizun & Strzelecki, 2020, 16). Tässäkin tutkimuksessa tuli siis esille vuorovaikutuksen puute ja halu kasvokkain tapahtuvaan kommunikointiin.

Suomalaisessa lukioon kohdistuneessa tutkimuksessa tutkittiin oppilaiden ja opettajien havaintoja koulusta koronapandemian aikana. Tutkimuksen tulokset ovat samansuuntaisia edellä mainittujen tutkimusten kanssa. Oppilaat kokivat paitsi motivaatioon ja keskittymiseen liittyviä ongelmia myös suuresta työmäärästä ja ruudun tuijottamisesta aiheutuvaa väsymystä. Myös sosiaalista vuorovaikutusta ja ystäviä kaivattiin. (Niemi & Kousa, 2020, 359.) Tutkimuksen mukaan positiivisiksi puoliksi koettiin muun muassa joustavuus sekä mahdollisuus nukkua enemmän tai pidempään.

Vaikka itseohjautuvuus koetaan haasteeksi ja opiskelumotivaatio voi heikentyä, on etäopetuksesta myös hyötyä. Etäopetus tukee opiskelijan itseopiskelua ja antaa mahdollisuuden yksilölliseen opiskeluun (Holmberg, 1992, 9). Joten vaikka itseopiskelun ulottuvuudet koettaisiinkin haasteellisiksi, voi etäopetus auttaa niiden taitojen kehittämisessä. Koska yliopistossa työskennellään paljon itsenäisesti, edellä mainittujen kykyjen harjoittaminen on hyödyllistä. Etäopetuksen hyötyihin kuuluu myös mahdollisuus opettaa suuria opiskelijamääriä kerrallaan sekä sen houkuttelevuus sellaisille ihmisille, jotka eivät kykene käymään lähiopetuksessa tai joilla on vain rajattu määrä aikaa opiskelulle (Holmberg, 1992, 38). Tämä kuvaus voi sopia esimerkiksi niihin opiskelijoihin, jotka opiskelevat työn ohessa tai joilla on perhe, joka vie suuren osan aikaa.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkimustehtävä

Tutkimuksessa tutkittiin Tampereen yliopiston varhaiskasvatuksen opiskelijoita ja heidän kokemuksiaan etäopiskelusta. Tutkimuksen tehtävänä oli selvittää, millaiseksi opiskelijat ovat kokeneet etäopetuksen ja, minkälaisia kokemuksia heillä on siihen liittyen. Tutkimuksessa tarkasteltiin aineistosta löytyviä etäopetuksen positiivisia sekä negatiivisia puolia ja teemoittelun avulla etsittiin myös usein esiin nousevia teemoja. Tutkimuskysymykset olivat:

- 1) Millaiseksi etäopetus koetaan?
- 2) Millaisia kokemuksia opiskelijoilla on etäopetuksesta?

4.2 Tutkimuksen menetelmälliset lähtökohdat

Tutkimus toteutettiin laadullisella tutkimusmenetelmällä. Laadullisessa tutkimusmenetelmässä ei tavoitteena ole tilastolliset yleistykset, vaan halutaan ymmärtää tai kuvata jotain ilmiötä (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 98). Laadullisessakin tutkimuksessa tosin voi olla yleistämisen mahdollisuus, joka edellyttää tutkimuksen hyvää kuvaamista ja käsitteellistämistä (Eskola & Suoranta, 2001, 65). Yleistämisen sijaan voitaisiinkin puhua siirrettävyydestä, joka yhden määritelmän mukaan tarkoittaa ”tutkimuksen havaintojen soveltamista toiseen toimintaympäristöön” (Eskola & Suoranta, 2001, 68). Tämänkin tutkimuksen kohdalla voidaan pohtia tutkimuksen siirrettävyyttä. Olisiko mahdollista tehdä samanlaisia havaintoja ja saada yhteneviä tuloksia, jos tutkimus toteuttaisi jonkin toisen yliopiston varhaiskasvatuksen opiskelijoilla tai kokonaan toisilla opiskelijoilla, kuten kielten opiskelijoilla?

Yksi laadullisen tutkimuksen tunnuspiirteistä on myös tutkimuksen hypoteesittomuus, toisin sanoen tutkijalla ei ole tutkimuksen aineistosta tai tuloksista ennako-oletuksia. Ihmisten aiemmat kokemukset kuitenkin vaikuttavat havaintojen tekemiseen, joten jonkinlaisia ennako-oletuksia on aina,

mutta näillä ei kuitenkaan ole rajaavaa vaikutusta tutkimuksellisiin toimenpiteisiin. (Eskola & Suoranta, 2001, 19.) Tässäkään tutkimuksessa ei haluttu tehdä mitään hypoteeseja, vaan ainoastaan tutkia opiskelijoiden kokemuksia ilman ennakkoletuksia.

Tutkimukseen valittiin laadullinen tutkimusmenetelmä, koska oltiin kiinnostuneita tutkimaan ja ymmärtämään syvemmin opiskelijoiden kokemuksia, eikä esimerkiksi tutkimaan, kuinka monet kokevat etäopetuksen hyvänä asiana ja, kuinka moni huonona asiana. Myöskään tilastolliset yleistykset eivät olleet tutkimuksen tavoitteena vaan tarkoitus oli saada jonkinlainen kuva juuri Tampereen yliopiston varhaiskasvatuksen opiskelijoiden kokemuksista, tosin tutkimuksen siirrettävyys voi olla mahdollinen.

Aineisto hankittiin eläytymismenetelmällä, joka on laadullinen tiedonhankintamenetelmä, jossa tutkittavat henkilöt kirjoittavat tarinan kehyskertomuksen perusteella. Tutkittavan henkilön on tarkoitus eläytyä kehyskertomukseen ja kirjoittaa oma kertomuksensa sen avulla. (Nikanto & Eskola, 2018, 385–386.) Eläytymismenetelmä ei ole ollut kovin suosittu tiedonhankintamenetelmä, mutta se on kuitenkin tuonut esiin käyttökelpoisuutensa (Eskola, 1997, 8). Eskolan (1997, 6) mukaan keskeisintä eläytymismenetelmän käytössä on kehyskertomusten variointi, joten kehyskertomuksia täytyy olla vähintään kaksi erilaista, joissa on jokin toisistaan poikkeava elementti. Vastaajien tuottamat tarinat eivät välttämättä ole todellisuutta kuvaavia vaan tarinoita mahdollisista tapahtumista ja merkityksistä (Eskola, 1997, 5–6).

Tässä tutkimuksessa onkin hyvä ottaa huomioon se, että vastaajien kirjoittamat tarinat kuvaavat tulevaisuuden tapahtumia, joten ne eivät ole todellisia tapahtumia. On kuitenkin syytä uskoa, että osallistujien kuvaamat tapahtumat ja merkitykset heijastavat heidän todellisia ajatuksiansa, jos kehyskertomusten tilanteet olisivat tämänhetkisiä. Eläytymismenetelmään kohdistuu kuitenkin usein epäily siitä, että vastaukset tuottavat vain stereotypioita, joita se varmasi myös tuottaakin, mutta vastauksista voi löytyä myös muuta (Eskola, 1997, 29). Eskola mainitsee myös, ettei ole kuitenkaan väärin, että vastauksissa ilmenee stereotypioita ja niitä ilmenee myös muissa tiedonkeruumenetelmissä. Tässäkin tutkimuksessa voidaan pohtia, onko vastauksissa ilmi tulevat seikat vain stereotypioita ja yleiseen ilmapiiriin

yhdistyviä ajatuksia. Aihe on kuitenkin hyvin ajankohtainen ja jokaista osallistujaa koskettava, joten vastaukset luultavasti pohjautuvat heidän omiin ajatuksiinsa.

4.3 Aineiston hankinta ja tutkimushenkilöt

Aineiston keruuseen käytettiin eläytymismenetelmää, jonka vuoksi keruuta varten luotiin kaksi kehyskertomusta:

- 1) Lukuvuosi 2020-21 järjestettiin etäopetuksena. Uuden tiedon mukaan etäopetus jatkuu edelleen syksyllä 2021. Kuvaile syksyn 2021 opiskeluasi ja elämääsi.
- 2) Lukuvuosi 2020-21 järjestettiin etäopetuksena. Sait kuulla, että lukuvuonna 2021-22 palataan perinteiseen lähiopetukseen. Kuvaile syksyn 2021 opiskeluasi ja elämääsi.

Koska laadullisessa tutkimuksessa haetaan ymmärrystä, on tärkeää, että tutkimushenkilöt tietävät aiheesta paljon tai heillä on kokemusta siitä. Tämän takia tutkijan onkin valittava henkilöt harkitusti eikä sattumanvaraisesti. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 98.) Tässä tutkimuksessa tutkittavina henkilöinä toimivat Tampereen yliopiston varhaiskasvatuksen opiskelijat. Aineisto hankittiin jakamalla linkit Tampereen yliopiston varhaiskasvatuksen opiskelijoiden ainejärjestön Facebook-ryhmään. Jotta oli mahdollista saada lisää aineistoa, jaettiin linkit myös varhaiskasvatuksen kolmannen vuosikurssin WhatsApp ryhmäkeskusteluun, jossa tutkimuksen tekijä itsekkin on. Aluksi linkkien jakamista ryhmäkeskusteluun ei ollut suunniteltu, mutta kun aineistoa kaivattiin vielä lisää muutama päivä ennen lomakkeiden sulkeutumista, päätettiin linkit jakaa myös ryhmäkeskusteluun, jotta olisi mahdollista saada mielekäs määrä aineistoa.

Jaettujen linkkien kautta pääsi e-lomakkeelle, jossa kysyttiin ensin vastaajan sukupuoli ja vuosikurssi, joiden jälkeen kerrottiin kehyskertomus, johon vastaajan täytyi eläytyä. Vuosikurssi ja sukupuoli kysyttiin, jotta on mahdollista nähdä, kuinka vastaajat jakautuvat. Nimiä tai muita henkilötietoja ei kysytty, jotta voidaan säilyttää anonymiteetti. Jotta jokainen ei vastaisi molempiin kehyskertomuksiin, pyydettiin osaa opiskelijoista vastaamaan toiseen ja osaa toiseen. Jakaminen tehtiin sukunimen alkukirjaimen perusteella siten, että opiskelijat, joiden sukunimi alkaa kirjaimella A-L, vastasivat ensimmäiseen

kehyskertomukseen ja opiskelijat, joiden sukumini alkaa kirjaimella M-Ö, vastasivat toiseen kehyskertomukseen.

Tutkimuksesta rajattiin pois varhaiskasvatuksen monimuoto-opiskelijat, koska heidän opintonsa toteutetaan suurimmaksi osaksi verkossa normaalitilassakin ja lähiopetuspäiviä on kuukaudessa vain muutama. Pois rajattiin myös 1. vuosikurssin opiskelijat, koska he ovat aloittaneet varhaiskasvatuksen opintonsa vasta syksyllä 2020 etäopetuksessa. Näin heille ei ole ehtinyt kertyä kokemusta perinteisestä opiskelusta ja lähiopetuksesta. Tähän tutkimukseen haluttiin kerätä kokemuksia opiskelijoilta, jotka ovat toteuttaneet opintojaan lähiopetuksessa ennen koronaviruspandemiaa. Tiettyjen opiskelijoiden poisrajaaminen oli tärkeää harkinnanvaraisen aineiston keruun näkökulmasta.

Kehyskertomuksiin tuli yhteensä 28 vastausta, joista 16 tuli ensimmäiseen ja 12 toiseen. Sopiva määrä aineistoa olisi noin 15 kertomusta yhtä kehyskertomusta kohde, mutta se ei kuitenkaan ole ehdoton sääntö vaan suuntaa antava ohje (Eskola, 1997, 24). Näin ollen myös tässä tutkimuksessa saatiin tarpeeksi aineistoa. Kvalitatiivisen aineiston koon määrittämisessä onkin hyvä ajatella, että aineistoa on tarpeeksi, kun uudet vastaukset eivät tuo enää uutta tietoa (Eskola, 1997, 24). Tämänkin perusteella tutkimuksen 28 vastausta on hyvä määrä aineistoa, koska uusia asioita ei enää noussut esiin, vaan samat teemat toistuivat vastauksissa.

Kaikki vastaajat kertoivat olevansa naisia ja eniten oli kolmannen vuosikurssin opiskelijoita, joita oli 16. Toiselta vuosikurssilta oli seitsemän vastaajaa ja maisteriopiskelijoita yhteensä viisi.

4.4 Aineiston analyysi

Tutkimuksen aineistolle tehtiin aineistolähtöinen sisällönanalyysi, jossa käytettiin apuna aineiston teemoittelua. Teemoittelun avulla voidaan löytää ja erotella tutkimuksen kannalta olennaiset asiat (Eskola & Suoranta, 2001, 174). Tässäkin tutkimuksessa teemoittelun käyttäminen oli hyödyllistä, juuri tästä syystä, jotta löydettäisiin aineistosta olennainen sisältö.

Sisällönanalyysia aloittaessa täytyy määrittää analyysiyksikkö (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 122), joka tässä analyysissä on ajatuskokonaisuus, joka voi olla

mitä vain yhdestä sanasta useaan lauseeseen. Aineistosta on nostettu esiin ajatuskokonaisuuksia alla olevissa esimerkeissä sekä tulosten käsittelyssä ja nämä suorat lainaukset ovat muuten täysin alkuperäisessä muodossa, mutta sanakohtaiset kirjoitusvirheet on korjattu selvyuden parantamiseksi. Tutkimuksen analyysi aloitettiin etsimällä aineistosta toistuvia ajatuskokonaisuuksia, jotka sitten teemoiteltiin alaluokkiin korostamalla samaan teemaan kuuluvat kokonaisuudet samalla värillä.

Esimerkiksi ruskealla korostettiin *opetuksen toteutumiseen* liittyvät ajatuskokonaisuudet:

”Onneksi opettajatkin ovat oppineet jotain vuoden etätyöskentelystä ja muokanneet kurssejaan etäopiskeluun sopivammiksi. Eivät ole vain siirtäneet niitä lähiopetuksesta suoraan, vaan oikeasti miettineet, mikä on oleellista ja mikä ei, mikä toimii ja mikä toimii todella huonosti. Nykyään he osaavat tauottaa pitkiä Zoom-ryhmätunteja ja vaihdella tekemistä ryhmätunnin aikana, jottei se olisi niin puuduttavaa. Myös osallistamista ja etävuorovaikutuksen merkitystä on heille varmaankin korostettu, sillä niitäkin huomioidaan nykyään paljon entistä paremmin”

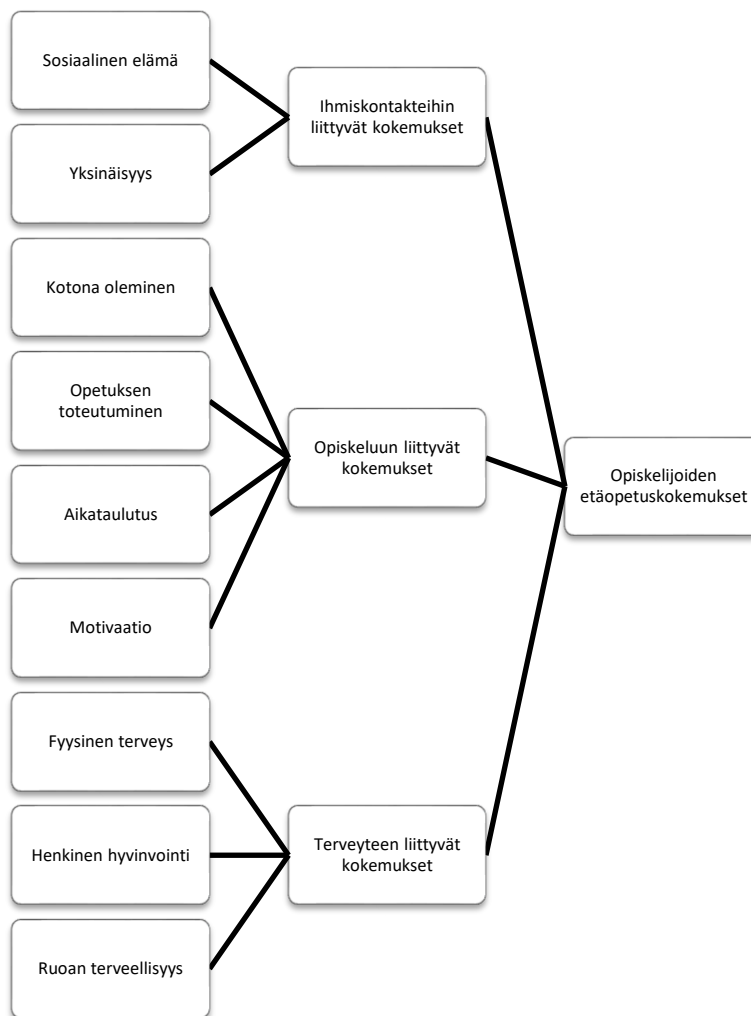
Kun taas punaisella korostettiin *sosiaaliseen elämään* liittyvät ajatuskokonaisuudet:

”Odotin tapaavani ystäviäni luennoilla sekä kaipasin yhteisiä ruokailuja ja sosiaalisia hetkiä ja puheen sotimaan yliopiston tiloissa.”

Harmaalla puolestaan korostettiin *fyysiseen terveyteen* liittyvät ajatuskokonaisuudet:

”Minulla on jatkuvasti pääsärkyä ja niska-hartia kipuja tietokoneen tuijottamisesta ja huonoista työskentelyasennoista.”

Näin edettiin koko aineiston läpi ja yhteensä alaluokkia rakentui yhdeksän, jotka sitten luokiteltiin kolmeen yläluokkaan. Yläluokkia määrittävä yhteinen luokka on *opiskelijoiden etäopetuskokemukset*. Luokkien rakentumisen näkee seuraavalla sivulla olevasta kuviosta 1. Tehty luokittelu kattaa molemmat kehyskertomukset.

KUVIO 1. Aineiston luokittelu

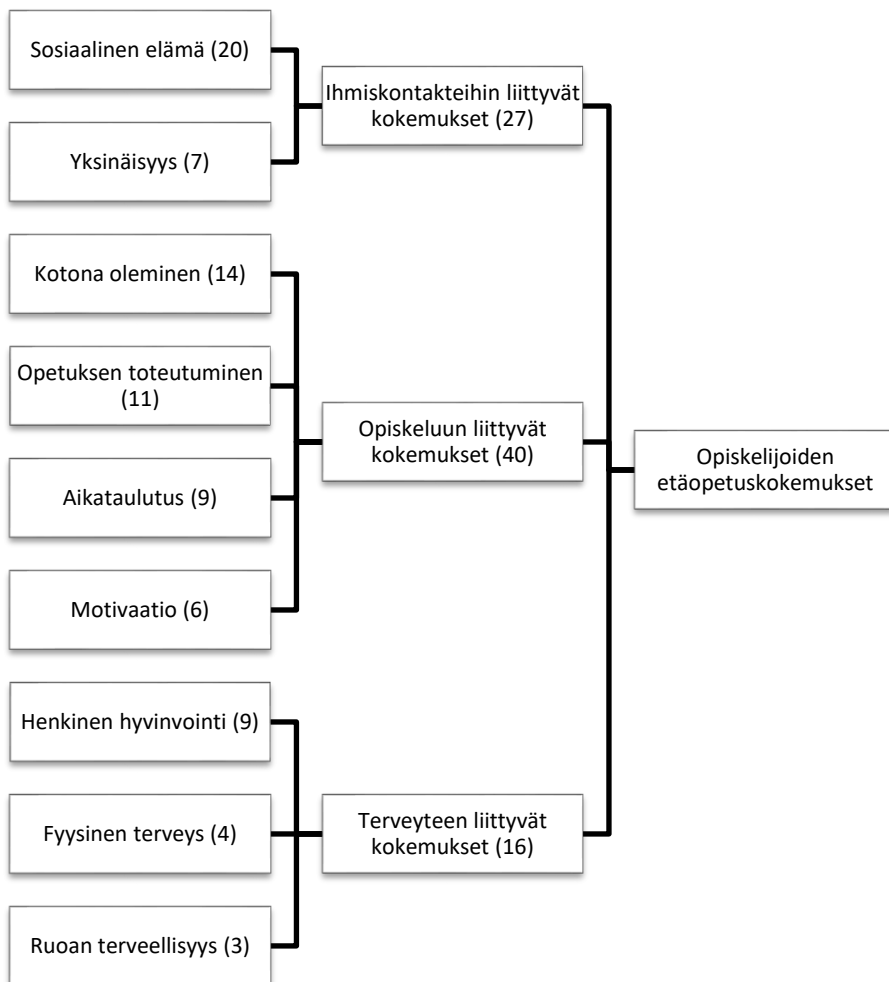
Alaluokkaan *sosiaalinen elämä* teemoiteltiin ajatuskokonaisuuksia, joissa mainittiin ystävien tai opiskelutovereiden tapaaminen ja heidän kanssaan keskusteleminen sekä maininnat opiskelijatapahtumista. Luokkaan *yksinäisyys* taas sisältyi erilaiset maininnat yksinäisyyteen liittyen.

Alaluokkaan *kotona oleminen* luokiteltiin kokonaisuudet, joissa mainittiin kotona tai yliopistolla oleminen. *Opetuksen toteutumiseen* teemoiteltiin maininnat opetusjärjestelyistä, kuten Zoom-tunneista tai Moodle-alustasta, sekä opettajan toiminnasta opetusta järjestettäessä. Luokkiin *aikataulutus* ja *motivaatio* sisältyi vastaajien kertomukset aikataulutuksen toteutumisesta ja maininnat motivaatiosta.

Luokkaan *fyysinen terveys* teemoiteltiin maininnat fyysisistä kivuista, kuten selkä-, pää- ja jalkakivuista. *Ruoan terveellisyyteen* sisältyi maininnat ruoan terveellisyydestä ja sen yhteydestä terveyteen. *Henkisen hyvinvoinnin* alaluokka sisältää vastaajien kertomukset ahdistuksesta, stressistä ja mielen väsymisestä.

5 TULOKSET

Tutkimuksessa tutkittiin varhaiskasvatuksen opiskelijoiden kokemuksia etäopetuksesta ja aineiston keruuseen käytettiin eläytymismenetelmää. Kuviosta 2 näkee alaluokkiin kuuluvien ajatuskokonaisuuksien frekvenssit sekä kunkin yläluokan ajatuskokonaisuuksien frekvenssit. Kuvio kattaa molemmat kehyskertomukset. Koska molemmissa kehyskertomuksissa käsiteltiin etäopetuksen kirjoja, käsitellään tuloksia yhdessä.

KUVIO 2. Opiskelijoiden etäopetuskokemukset

5.1 Ihmiskontakteihin liittyvät kokemukset

Alaluokista *sosiaalinen elämä* (f=20) sisältää eniten mainintoja. Etäopetuksen jatkumiseen liittyvissä kertomuksissa tuli toistuvasti esiin ystävien kaipaaminen ja kasvokkain käytävien keskustelujen tärkeys. Vaikka etäopetus muuten koettaisiin sujuneen hyvin, ajateltiin silti, että oppiminen olisi antoisampaa, jos olisi mahdollista päästä näkemään ihmisiä kasvokkain. Maisterivaiheen aloittaneen opiskelijan kertomuksesta tuli myös esiin ystävyysuhteiden puuttuminen, koska etäopetuksen vuoksi ei ole mahdollista muodostaa ystävyysuhteita samaan tapaan kuin lähiopetuksessa olisi. Muutamassa kertomuksessa tulee esiin, että musiikin tunteja on järjestetty tälläkin hetkellä lähiopetuksena ja niiden yhteydessä iloitaan ystävien näkemisestä yliopistolla.

”Etäopetus sujunut ihan hyvin, mutta oppiminen olisi ollut antoisampaa koululla kun olisi nähnyt ihmisiä.”

”Koska koko maisteriohjelma on ollut etänä, on ystävyysuhteiden luominen jäänyt puuttumaan.”

”Oli ihanaa kun musiikin tunnit järjestettiin yliopistolla niin pääsi näkemään kanssa opiskelijoita ja kavereita!”

Toisessa kehyskertomuksessa tilanteena oli, että palataan lähiopetukseen. Näissä vastauksissa tuli esiin riemu ystävien tapaamisesta ja kasvokkain tapahtuvan vuorovaikutuksen välttämättömyys ja keskustelujen spontaanisuus. Spontaanuudella tarkoitetaan sitä, ettei tarvitse etukäteen sopia tapaamisia etäyhteyksin vaan on mahdollista käydä spontaaneja keskusteluja yliopiston käytävillä ja luentosaleissa. Sosiaalisten tilanteiden puute koettiin hyvin negatiivisena asiana, kun taas lähiopetukseen siirtyminen nähtiin hyvin positiivisena asiana sosiaalisen vuorovaikutuksen kannalta.

”Näen taas kavereita! Mukavat luentosalin ulkopuolella olevat keskustelut jatkuvat spontaanisti siitä mihin viimeksi jäivät, eikä niitä varten tarvitse sopia erikseen tapaamisia.”

Yksinäisyyteen (f=7) liittyvät maininnat ovat yhteydessä myös *sosiaaliseen elämään*. Etäopetuksen jatkumiseen liittyvissä kertomuksissa tuli esiin, kuinka etäopetuksen vuoksi oma olo koetaan yksinäiseksi, koska ei ole mahdollisuuksia sosiaalisiin tilanteisiin. Maisterivaiheen opinnot koetaan yksinäisiksi, koska tuttuja

opiskelutovereita ei ole enää niin paljon ja opiskelutovereihin tutustuminen jää pois etäopetuksen vuoksi. Etäopetuksen jatkuessa arki olisi yksin kotona olemista ja sosiaalisten tilanteiden puute tekisin siitä yksinäistä. Esiin tuotiin myös syksyn pituus ja synkkyys, joiden koettiin madaltavan mielialaa ja yksinäisyys tekee siitä vielä ikävämpää.

”On kurjaa, kun ei ole kontaktia opiskelutovereihin ja arki tuntuu yksinäiseltä.”

”Kavereita ei näe kuin somen välityksellä, joten tuntuu hieman yksinäiseltä.”

Kertomuksissa, joissa kuvaillaan lähiopetukseen siirtymistä, tulee yksinäisyys esiin vain yhdessä kertomuksessa. Vastaaja mainitsee, kuinka opiskelu ei ole enää niin yksinäistä, kun on mahdollista nähdä opiskelutovereita kasvatusten.

5.2 Opiskeluun liittyvät kokemukset

Kotona oleminen (f=14) koettiin positiivisena asiana, kun ei oteta huomioon vuorovaikutuksen puutetta. Erityisesti siirtymien puuttuminen ja pidempään nukkuminen koettiin hyvänä asiana. Kotona opiskelun vuoksi ei tarvitse kuluttaa aikaa yliopistolle matkustamiseen, jolloin jää myös enemmän aikaa opiskelulle. tai voi herätä myöhemmin, koska ei tarvitse lähteä kotoa mihinkään.

”Nautin siitä, että opetus toteutetaan etänä, jää paljon enemmän aikaa opiskelulle, kun matkoihin ei tarvitse kuluttaa aikaa.”

Myös kotona olemisen mukavuus, se että voi olla omassa kodissa, vaikka yöpuku päällä eikä tarvitse laittaa, tuotiin esiin positiivisessa valossa. Mukavuuteen liittyi myös vapaus liikkua ja valita oma ympäristönsä, voi esimerkiksi mennä vessaan kesken luennon tai opiskella omalta sohvalla käsin.

”Kuitenkin ajoittain kaipaen aamuluentoja, kun sai istua viltin alla kahvia juoden omalla sohvalla.”

Kotona olemiseen yhdistettiin kuitenkin myös negatiivisia puolia. Liiallinen vapaus koettiin hankalaksi, koska oli vaikeampi aloittaa opiskelu ja tehtävien tekeminen. Kotona olemiseen yhdistettiin myös motivaation puutteeseen ja keskittymiskyvyn heikkenemiseen, kotona ollessa on vaikeampi keskittyä opiskeluun. Muutamassa vastauksessa tuli myös esiin suora toive yliopistolle pääsemisestä.

”Kotona on joskus myös vaikeampi saada itseään niskasta kiinni ja keskittyä opiskeluun.”

Opetuksen toteutumisessa (f=11) esiin tuli Zoom-tuntien väsyttävyyden ja puuduttavuuden. Epämukavaksi koettiin pitkät Zoom-tunnit ja eräs vastaajista kuvaili toivetta, jossa syksyn 2021 etäopetuksessa opettajat osaavat ottaa tuntien pituuden huomioon rytmittämällä tunteja paremmin, jotta ne eivät olisi niin väsyttäviä. Zoom-tunnit koettiin huonoksi myös oppimisen kannalta, niissä ei koettu oppivan yhtä paljon kuin lähiopetuksessa. Ryhmätöidenkin tekeminen koettiin mielekkäämmäksi kasvokkain kuin etäyhteyksien kautta. Eräs vastaaja myös koki Moodle-alustan sekavana useiden kurssien kohdalla, joka myös hankaloittaa opetusta ja oppimista. Luentovideoiden saatavuus Moodlessa koettiin hyväksi ja tarpeelliseksi asiaksi, jonka vuoksi myös etäopetusta pidettiin positiivisempänä, koska lähiopetuksen aikaan kaikki luennot eivät välttämättä ole saatavilla jälkikäteen.

”Kuitenkin tiian, että pitkät zoomsessiot tulee olemaan väsyttäviä ja pitää keksiä niihin keinoja, jotta pysyy virkeänä ja jaksaa sen jälkeenki vielä opiskella.”

”Inhoan – – sekä edelleen joitakin epäselvästi toteutettuja kursseja sekavine moodle-alustoineen.”

Opettajat saivat myös osakseen kritiikkiä opetuksen toteuttamisessa. Lähiopetuksen pienryhmien mukauttaminen etäopetukseen koettiin toimineen huonosti, koska ne muutettiin vain kirjalliseen muotoon, jonka seurauksena opiskelijoille tuli entistä enemmän tehtävää. Opettajien toivottiin tekevän tehtävämäärästä inhimillisempi ja muokkaavan kursseista enemmän etäopetukseen sopivampia.

”Toivottavasti myös opettajat vihdoinkin tekisivät kurssitehtävistä inhimillisiä ja tajuaisivat, että vaikka on etäopetusta, oppilaat eivät voi opiskella vuorokaudessa 17h/päivä.”

Etäopetuksen vuoksi koettiin myös, että neuvon ja avun saamiselle on korkeampi kynnyksen, koska ei ole mahdollista tavata opettajia yliopistolla.

Aikataulut (f=9) nähtiin suurelta osin positiivisena asiana etäopetuksessa ja lähiopetukseen siirtyminen koettaisiin huonoksi asiaksi aikataulutuksen kannalta. Etäopetuksen aikana koetaan oma aikataulutus vapaammaksi, joka on

monen mielestä erittäin hyvä asia. Positiiviseksi asiaksi mainittiin muun muassa mahdollisuus valita, milloin katsoo luentoja. Opiskelun ja muiden menojen aikataulutusta mahdollistaa energian jäämisen myös muihin elämän osa-alueisiin eikä vain opiskeluun. Joustavien aikataulujen luominen sopii myös perheellisille opiskelijoille, koska on mahdollista rakentaa aikatauluja perhe-elämän ympärille.

”Jollain tapaa etäopetus sopii minulle koska saan mennä oman aikataulun mukaan. Käyn kotiseudulla sekä pystyn paremmin aikatauluttamaan elämää silleen, että energiaa jää kaikkiin elämän osa-alueisiin.”

”– – joustava aikataulu ja etäopinnot sopi perhe-elämälleni paremmin.”

Vaikka aikataulutusta tuli esiin enimmäkseen positiivisena asiana, eräs vastaaja koki, että lähiopetuksessa on helpompi olla selvillä aikatauluista, koska on mahdollisuus nähdä ystäviä, jotka muistuttavat tärkeistä päivämääristä.

”Kun pääsen näkemään jälleen omaa ryhmääni koululla, on myös helpompi pysyä jälleen aikatauluista perillä. Ystäväni onneksi muistuttavat tärkeistä päivistä.”

Motivaation (f=6) laskeminen ja puuttuminen etäopetuksessa tuli esiin useissa kertomuksissa. Motivaation löytäminen koetaan hankalaksi etäopetuksessa ja sen puute vaivaa, vaikka etäopetusta olisi jatkunut jo kauan. Motivaation puutteeseen liittyy myös kotona oleminen: ainainen kotona opiskelu aiheuttaa opiskelumotivaation puutetta. Motivaation puute vaikuttaa opintojen suorittamiseen, koska opintopisteitä ei tavoitella niin paljon ja eräs vastaaja pohtii myös maisteriopintojen venymistä etäopetuksen ja motivaation puuttumisen vuoksi.

”Motivaation ja rytmien löytäminen etäopetuksessa on edelleen hankalaa.”

”Opintopisteitä tulee tavoiteltua vähemmän, sillä etäopiskelun takia oma motivaatio on hukassa.”

5.3 Terveysteen liittyvät kokemukset

Henkiseen hyvinvointiin (f=9) liittyen tuli useita mainintoja stressistä ja muutamia ahdistuksesta, eräs vastaaja puhui myös ”mielen väsymisestä”. Etäopiskelu koettiin kuormittavaksi, mikä lisäsi stressiä. Myös kotona oleminen yhdistettiin stressiin, koska opiskelua oli vaikea erottaa vapaa-ajasta, jolloin stressi jatkuu

koko ajan. Ahdistus yhdistettiin muun muassa tekniikan aiheuttamiin ongelmiin sekä arjen rytmittämisen ongelmiin.

”Etäopiskelu kuitenkin myös kuormittaa, sillä deadlinet pukkaavat päälle ja niitä on tiheään tahtiin, minkä takia elämä on osaltaan myös hektistä ja stressaavaa.”

Etäopetuksella koettiin olevan negatiivisia vaikutuksia *fyysiseen terveyteen* (f=4). Kertomuksista nousee esiin kipuja eri osissa kehoa, kuten selässä, hartioissa ja jaloissa. Kivut ja särky yhdistetään jokaisessa tapauksessa tietokoneella istumiseen, huonoihin työskentelyasentoihin sekä ruudun jatkuvaan katsomiseen.

”Minulla on jatkuvasti pääsärkyä ja niska-hartia kipuja tietokoneen tuijottamisesta ja huonoista työskentelyasentoista.”

Ruoan terveellisyyden (f=3) mainintoja esiintyi kertomuksissa muutama, joista kaikki lähiopetukseen siirtymiseen liittyvissä kertomuksissa. Yliopistolla ruokailu nähtiin terveellisenä vaihtoehtona, koska on mahdollista saada monipuolista ruokaa hyvään hintaan. Vastaajat kertovat lähiopetukseen siirtymisen jälkeen taas käyvänsä yliopistolla syömässä, mikä oli jäänyt etäopetuksen aikana pois. Eräs vastaaja kertoi etäopetuksen huonoksi puoleksi terveyden heikentymisen, koska ei ollut käynyt enää yliopistolla ruokailemassa ja kotiruokaa hän ei kokenut niin terveelliseksi.

”Huonoja puolia voisi olla terveyden heikentyminen siinä mielessä, että kun ei ole viitsinyt lähteä koululle pelkästään syömään, kotiruuan laatu on toisinaan vähän kyseenalainen.”

6 TULOSTEN TARKASTELUA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Tutkimuksessa haluttiin selvittää, millaiseksi Tampereen yliopiston varhaiskasvatuksen opiskelijat ovat etäopetuksen kokeneet ja, millaisia kokemuksia hiellä siitä on. Etäopetukseen siirryttiin koronapandemian rajoitusten vuoksi ja tämä on aiheuttanut paljon muutoksia opetukseen sekä opiskelijoiden itsenäiseen opiskeluun.

Tutkimuksen tuloksissa tulee suuresti esiin kasvokkain käytävän vuorovaikutuksen tärkeys ja sen kaipaaminen. Etäopetuksen vuoksi erityisesti yksin asuvien opiskelijoiden sosiaalinen vuorovaikutus vähenee, kun on mahdollista olla yhteydessä ystäviin vain etäyhteyksin. Myös kumppanin, ystävän tai perheen kanssa asuvilta opiskelijoilta voi puuttua tärkeä osa sosiaalista kanssakäymistä, kun ei voi tavata opiskelutovereita yliopistolla. Aiemmissakin tutkimuksissa on tullut esiin tuloksia, joiden mukaan sosiaalisen vuorovaikutuksen puute koetaan haastavaksi ja sitä kaivataan etäopetuksen aikana. Tutkimuksen tulokset ovat tältä osin yhteneviä aiempiin tutkimuksiin. Vaikka Puolassa tehdyssä tutkimuksessa opiskelijat olivat muuten tyytyväisiä etäopetukseen, silti haluttiin palata lähiopetukseen, jotta voitaisiin kommunikoida ystävien ja opettajien kanssa kasvokkain (Rizun & Strzelecki, 2020, 16). Sosiaalisella vuorovaikutuksella onkin suuri rooli siinä, millaiseksi opiskelijat kokevat etäopetuksen, vaikka muuten oltaisiin tyytyväisiä, on lähiopetus silti mielekkäämpää kasvokkain tapahtuvan vuorovaikutuksen vuoksi. Samanlaisia tuloksia on saatu myös Pakistanissa, missä Adnanin ja Anwarin (2020, 49) toteuttamassa tutkimuksessa haasteita voitiin huomata sosiaalisen vuorovaikutuksen puutteen takia. Sosiaalisen vuorovaikutuksen puute onkin etäopetuksen haaste ympäri maailman.

Kasvokkain tapahtuvan vuorovaikutuksen puute aiheuttaa tutkimuksen tulosten mukaan myös yksinäisyyden tunnetta opiskelijoissa. Etäyhteyksien

avulla ei ole välttämättä niin helppo tavata ystäviä ja tapaamista on myös sovittava erikseen, toisin kuin lähiopetuksessa, jolloin tapaa opiskelutovereita luennoilla ja pienryhmätunneilla.

Tutkimuksessa tuli esiin, että opiskelumotivaatio on laskenut etäopetuksen aikana ja sitä voi olla vaikea löytää. Tuloksissa motivaation puute yhdistettiin myös kotona tapahtuvaan opiskeluun, kotona on vaikeampi saada tehtäviä tehtyä. Motivaation puutteen osaltakin tutkimuksen tulokset ovat yhteneviä aiempiin tutkimuksiin. Niemen ja Kousan (2020, 359) tutkimuksessa tuli esiin, että lukiolaisillakin oli haasteita motivaation kanssa. Motivaation puutetta on korkean asteen lisäksi myös toisella asteella, voidaankin ajatella etäopetuksen aiheuttavan huonontuvaa opiskelumotivaatiota läpi kouluasteiden. Myös Karvin (2020) arvioinnin tuloksissa ilmeni opiskelumotivaation laskua korkeakouluopiskelijoissa. Motivaation puute onkin sosiaalisen vuorovaikutuksen lisäksi toinen suuri asia, joka on haaste opiskelijoille. Motivaatio voi olla vaikea löytää, koska opiskelu tapahtuu kotona, jolloin ympäristö ei vaihdu ja ympärillä voi olla myös muuta mielenkiintoisempaa tekemistä. Tuloksista ilmeni myös, että kotona on vaikeampi aloittaa tehtävien tekeminen ja keskittyä opiskeluun, jotka myös vaikuttavat opiskelumotivaatioon. Fidalgon ym. (2020, 15) tutkimuksen mukaan opiskelijoita huolesti mahdollinen motivaation laskeminen. Etäopetuksen aikainen motivaation kärsiminen olikin opiskelijoiden mielessä jo ennen etäopetuksen toteutumista. Varhaiskasvatuksen opiskelijoiden kokemukset opiskelumotivaatiosta etäopetuksessa ovatkin yhteneviä useaan aiempaan tutkimukseen.

Opetuksen toteuttamisessa opettajiin kohdistui kritiikkiä opetuksen mukauttamisesta etäopetukseen. Tulosten mukaan opiskelijoille aiheutui paljon tehtäviä, kun opettajat muuttivat lähiopetuksen pienryhmätunnit kirjallisiksi tehtäviksi. Samankaltaisia tuloksia saatiin myös lukiolaisilta Niemen ja Kousan (2020, 358) tutkimuksessa, jossa oppilaat kokivat saavansa hyvin paljon tehtäviä, jonka vuoksi joutuivat istumaan tietokoneen edessä lähes 10 tuntia päivässä. Tehtävien paljouden syynä voisi olla esimerkiksi opettajien kokemattomuus. Koska aiemmin ei ole ollut tällaista tilannetta, jossa lähiopetuksen kurssit joudutaan siirtämään etäopetukseksi, ei opettajilla ole kokemusta mukauttamisesta.

Tutkimuksen tuloksissa ilmeni myös henkiseen hyvinvointiin liittyviä kokemuksia, jotka liittyivät muun muassa stressiin ja ahdistukseen. Sekä etäopetuksen kuormittavuus että vapaa-ajan ja opiskelun haastava erottaminen lisäävät stressin määrää. Ei olekaan ihme, että lisääntynyt tehtävämäärä stressaa opiskelijoita etäopetuksen tuomien muutosten lisäksi. Myös lukiolaiset kertoivat aiemmassa tutkimuksessa kokevansa väsymystä suuren työmäärän ja tietokoneen tuijottamisen takia (Niemi & Kousa, 2020, 358–359). Etäopetus aiheuttaakin haasteita myös henkisen hyvinvoinnin kanssa.

Positiivisena etäopetuksen puolena tuloksista nousi aikataulutus. Monelle vastaajalle vapaus aikatauluttaa opiskelua oli hyvä juttu ja sopi esimerkiksi perhe-elämään paremmin. Etäopetus antaa mahdollisuuden itseopiskelun kehittämiseen (Holmberg, 1992, 9) ja aikataulutus onkin yksi itseopiskelun puolia. Täytyy osata aikatauluttaa omaa opiskeluaan, jotta saa tehtävät tehtyä eikä aiheudu lisää stressiä kasautuvien tehtävien määrästä. Vapaus aikatauluttaa opiskelua mahdollistaa, että jokainen voi opiskella itselleen sopivaan aikaan ja tahtiin. Lähiopetuksen aikana aikataulutus voi olla enemmän kiinni luentojen ja pienryhmätuntien aikatauluissa. Holmberg (1992, 38) kertoo myös etäopetuksen olevan houkuttelevaa sellaisille ihmisille, joilla on vain rajattu määrä aikaa opiskelulle. Tämä näkyy tutkimuksen tuloksissa, joissa tuodaan esiin etäopetuksen sopivuus perhe-elämälle.

7 POHDINTA

7.1 Yleistä pohdintaa

Varhaiskasvatuksen opiskelijoiden näkökulmasta etäopetus voi aiheuttaa haasteita myös tulevaisuudessa. Varhaiskasvatuksen opettajana työskentelyssä sosiaalinen vuorovaikutus on hyvin suuri osa työtä, joten opintojen ollessa etänä, jää sosiaalinen vuorovaikutus hyvin vähäiseksi. Myös opiskelumotivaation puutteella voi olla vaikutuksia tulevaisuuteen. Opiskelijat eivät välttämättä panosta niin paljon opiskeluihin, koska motivaatiota ei ole, joten asioiden oppiminen ja muistaminen kärsii.

Vallitseva koronatilanne vaikuttaa myös varhaiskasvatuksen opiskelijoiden työssäoppimiseen, linjauksien vuoksi työssäoppimista ei voida järjestää perinteiseen tapaan, vaan ainakin tämänhetkisen tiedon mukaan osa tulevasta työssäoppimisjaksosta toteutetaan etänä. Myös kevään 2020 työssäoppimisjakso toteutettiin etänä. Etänä toteutettuna työssäoppimisesta voi tulla puutteellinen joillain osa-alueilla, opiskelijat eivät esimerkiksi pääse näkemään päiväkotiin, millaista arki siellä on. Myös suuri osa sosiaalisesta vuorovaikutuksesta jää puutteelliseksi, opiskelija ei pääse täysin mukaan tiimin työskentelyyn ja vanhempien kanssa tapahtuva vuorovaikutus jää myös kokonaan pois. Varhaiskasvatuksen opinnoissa on vain yksi päiväkodissa tapahtuva työssäoppimisjakso, joten sen puutteellisuus ja etänä toteuttaminen voi vaikuttaa opiskelijoiden työssä siirtymiseen tulevaisuudessa, koska heillä ei ole käytännön kokemusta päiväkodissa työskentelystä ja opettajan roolista. Erään tutkimuksen mukaan kaikista sitoutuneimpia varhaiskasvatuksen opettajan ammattiin ovat ne opiskelijat, joilla on jo opintoja edeltävää kokemusta päiväkodissa työskentelystä (Kantonen, Onnismaa, Reunamo & Tahkokallio, 2020, 283). Voidaankin uskoa, että puutteelliseksi jääneellä työssäoppimisjaksolla on myös vaikutuksia opiskelijoiden työhön sitoutumiseen, etenkin jos heillä ei ole aiempaa työkokemusta.

Etätyö aiheuttaa haasteita myös yleisemmällä tasolla. Ihmiset ovat päivittäin samassa ympäristössä ja toimivat saman rutiinin mukaan, muutosta on paljon vähemmän kuin työpaikalla, koska ei ole työkavereita ympärillä ja ei tarvitse siirtyä paikasta toiseen. Sosiaalisen vuorovaikutuksen puutteella voi olla vaikutuksia ihmisten henkiseen hyvinvointiin, yksin työskentely kuormittaa ja voi aiheuttaa yksinäisyyden kokemuksia, kuten esimerkiksi tämän tutkimuksen opiskelijoissa. Vaikka etätyöskentely ja -opetus mahdollistaa paljon, etenkin nyt korona-aikana, jää silti hyvin tärkeäksi koettu sosiaalinen vuorovaikutus uupumaan.

7.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen luotettavuutta pohtiessa on otettava huomioon aineiston keruumenetelmä. Aineisto kerättiin e-lomakkeella, joka on eräänlainen kyselylomake. Tällaisessa tutkimuksessa on huomioitava se, kuinka vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet tutkimukseen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2007, 190). Koska aineisto kerättiin sähköisesti, ei ole mahdollista tietää, miten vastaajat ovat siihen suhtautuneet. Lomakkeita käytettäessä luotettavuuteen vaikuttaa myös se, kuinka hyvin lomake on tehty (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2007, 190). Tässä tutkimuksessa käytetty lomake oli hyvin yksinkertainen, kysymyksiä oli vain kolme, ja ennen aineiston keruuta lomake esiteltiin myös seminaariryhmän muille opiskelijoille ja opettajalle, joilta saatiin palautetta lomakkeesta. Voi olla, että tutkimuksen luotettavuuteen vaikutti eläytymismenetelmän käyttö, koska se ei välttämättä ollut vastaajille tuttu ja sen esitleminen jäi vähäiseksi lomakkeessa. Kuitenkin aineisto osoittautui tutkimukseen sopivaksi. Useat kertomukset olivat pitkiä ja opiskelijat olivat tuoneet niissä esiin laajoja pohdintojaan.

Tutkimuksen luotettavuutta on pyritty parantamaan kuvaamalla tutkimuksen eri vaiheita mahdollisimman tarkasti. Hirsjärvi, Remes & Sajavaara (2007, 227) mainitsevatkin laadullisen tutkimuksen luotettavuutta nostavan tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta. Myös tulkintoja tehdessä on tärkeä, että tutkija tuo esiin, millä perusteella tekee tulkintoja ja mihin perustaa päätelmänsä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2007, 228). Tässä tutkimuksessa on pyritty tuomaan esiin

useita suoria lainauksia aineistosta, jotta lukijalle on selvää, kuinka tulkinat on tehty.

Luotettavuuteen vaikuttaa myös tutkimuksessa tutkittavat henkilöt, heidän määränsä ja se, millä perusteella heidät valittiin (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 164). Tässä tutkimuksessa tutkittavien määrä oli 28, mikä on sopiva määrä kuten aiemmin todettiin, mutta suurempi tutkittavien henkilöiden määrä olisi tehnyt tutkimuksesta vielä luotettavamman. Koska tutkimuksessa tutkittiin varhaiskasvatuksen opiskelijoiden etäopetuskokemuksia, oli kaikki tutkittavat henkilöt varhaiskasvatuksen opiskelijoita. Tämä nostaa tutkimuksen luotettavuutta, koska heiltä oli mahdollista saada tutkimukseen tarvittavaa tietoa.

Tutkimusta tehtäessä otettiin huomioon hyvä tieteellinen käytäntö (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 150–151) ja aiempiin tutkimuksiin sekä kirjallisuuteen viitattiin tarkasti ja hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen. Eettisessä pohdinnassa tulee myös ottaa huomioon tutkittavien henkilöiden suostumus ja heidän tarpeenmukainen tiedottaminen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2007, 25). Tässä tutkimuksessa opiskelijoille pyrittiin kertomaan kaikki tarpeellinen tieto aineiston keruusta ja käytöstä. Osallistuminen oli täysin vapaaehtoista ja anonyymiä, tutkija itsekään ei tiedä osallistuneiden henkilöiden nimitietoja, koska niitä ei kyselylomakkeella. Tutkimusta varten laadittiin tietosuojailmoitus, josta kerrottiin myös tutkittaville henkilöille tutkimuslomakkeella, joten opiskelijat ovat selvillä aineiston käsittelystä ja sen kadottamisesta.

7.3 Jatkotutkimusideoita

Samanlainen tutkimus olisi mielenkiintoista toteuttaa uudelleen sitten, kun etäopetusta on jatkunut vielä pidempään. Tämänhetkisen tiedon mukaan Tampereen yliopistossa jatkuu etäopetus vielä ainakin kevään 2021, joten kevään jälkeen olisi mielenkiintoista tutkia, millaisia tuloksia saadaan. Jos etäopetus jatkuisi vielä pidempään, esimerkiksi myös syksyllä 2021, olisi kiinnostavaa tutkia, saadaanko silloin erilaisia tuloksia verrattuna aiempiin.

Olisi myös kiinnostava tutkia 1. vuosikurssin opiskelijoita, jotka oli tässä tutkimuksessa rajattu pois, jotta saataisiin tietää, millaisena etäopetus on heille näyttäytynyt, koska he ovat aloittaneet opinnot suoraan etäopetuksessa. Monilla

1. vuosikurssin opiskelijoilla ei ole kokemusta perinteisestä lähiopetuksesta, joten tuloksissa voisi tulla esiin erilaisia puolia verrattuna tähän tutkimukseen.

Jos samankaltaisia tutkimuksia toteutettaisiin muissa tiedekunnissa tai yliopistoissa, olisi mielenkiintoista vertailla tuloksia ja selvittää, onko niissä jotain suuria eroja tai yhtäläisyyksiä. Vertailun avulla voitaisiin myös edelleen kehittää etäopetusta.

LÄHTEET

- Adnan, M., & Anwar, K. (2020). Online learning amid the COVID-19 pandemic: Students' perspectives. *Journal of Pedagogical Sociology and Psychology*, 2(1), 45–51. <https://doi.org/10.33902/JPSP.2020261309>
- Beaudoin, M. (2018). United States of America. Teoksessa A. Qayyu & O. Zawacki-Richter (toim.), *Open and Distance Education in Australia, Europe and the Americas: National Perspectives in a Digital Age* (s. 103–116). Springer Singapore. <https://doi.org/10.1007/978-981-13-0298-5>
- Eskola, J. & Suoranta, J. (2001). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.
- Eskola J. (1997). *Eläytymismenetelmäopas*. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Fidalgo, P., Thormann, J., Kulyk, O. & Lencastre, J.A. (2020). Students' perceptions on distance education: A multinational study. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 17:18. <https://doi.org/10.1186/s41239-020-00194-2>
- Haataja, I. (1995). Videoneuvottelu. Teoksessa J. Pohjonen, S. Collan, J. Kari & M. Karjala (toim.), *Teknologia koulutuksessa* (s. 91–100). Porvoo: WSOY.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2007). *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi.
- Holmberg, B. (1992). *Etäopetuksen lähtökohtia*. Helsinki: VAPK-kustannus.
- Hyppönen, O. & Lindén, S. (2009). *Opettajan käsikirja – Opintojaksojen rakenteet, opetusmenetelmät ja arviointi*. (TKK Opetuksen ja opiskelun tuki; No. 4/2009). <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-248-063-7>
- Kansainvälinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) (2020). *Poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen vaikutukset tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen. Kansallisen arvioinnin tuloksia, 17.6.2020*. https://karvi.fi/app/uploads/2020/06/KARVI_T1820.pdf Luettu: 26.9.2020
- Kantonen, E., Onnismaa, E-L., Reunamo, J., & Tahkokallio, L. (2020). Sitoutuneet, epävarmat ja poistujat – varhaiskasvatuksen

opettajaksi opiskelevien sitoutuneisuus työelämään opintojen loppuvaiheessa. *Journal of Early Childhood Education Research*, 9(2), 264–289. <https://jecer.org/fi/sitoutuneet-epavarmat-ja-poistujat-varhaiskasvatuksen-opettajaksi-opiskelevien-sitoutuneisuus-tyoelamaan-opintojen-loppuvaiheessa/>

- Koley, T. K. & Dhole, M. (2020). *The COVID-19 Pandemic: The Deadly Coronavirus Outbreak*. Routledge India.
- Lindblom-Ylänne, S., Repo-Kaarento, S., & Nevgi, A. (2004). Massa- ja ryhmäopetuksen haasteet. Teoksessa S. Lindblom-Ylänne & A. Nevgi (toim.), *Yliopisto- ja korkeakouluopettajan käsikirja* (s. 203–234). Helsinki: WSOY.
- Markkanen, P. (2002). *Opetuksen tuhat taikatemppua – Onko opetusmenetelmällä väliä? Selvitys opetusmenetelmistä Oulun yliopistossa*. Oulu: Yliopistopaino.
- Moore, G.M. & Thompson, M.M. (1990). *The effects of distance learning: A summary of literature*. Research Monograph No. 2., American Centre for the Study of Distance Education. The Pennsylvania State University.
- Niemi, H. M., & Kousa, P. (2020). A case study of students' and teachers' perceptions in a Finnish high school during the COVID pandemic. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES)*, 4(4), 352-369. <https://doi.org/10.46328/ijtes.v4i4.167>
- Nikanto, I. & Eskola, J. (2018). Näin käytät eläytymismenetelmää: hyvät käytännöt ja kiperät kysymykset. Teoksessa J. Eskola, I. Nikanto & S. Virtanen (toim.), *Aikamme kasvatus: vain muutos on pysyvää? - 14 eläytymismenetelmätutkimusta* (s. 385–397). Tampere: Tampere University Press. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-0908-4>
- Rizun, M., & Strzelecki, A. (2020). Students' Acceptance of the COVID-19 Impact on Shifting Higher Education to Distance Learning in Poland. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(18), 6468. <https://doi.org/10.3390/ijerph17186468>
- Rouselle, E. (1995). Sähköposti, pääteneuvottelu ja keskusteluryhmä. Teoksessa J. Pohjonen, S. Collan, J. Kari & M. Karjala (toim.), *Teknologia koulutuksessa* (s. 101–122). Porvoo: WSOY.

- Syväoja, H. (2010). Kansakoulu sodan ja pulan vuosina. Teoksessa *Ajankohtainen Uno Cygnaeus: Uno Cygnaeuksen juhlavuosi 2010: Suomen kouluhistoriallisen seuran vuosikirja 2010* (s. 212–232). Helsinki: Suomen Kouluhistoriallinen Seura.
- https://www.kasvhistseura.fi/dokumentit/1110051152_1_syvaoja.pdf
- Tampereen yliopisto. (2020a). *Ajankohtaista koronaviruksesta: ohjeet henkilöstölle ja opiskelijoille*. <https://intra.tuni.fi/content/news/18225>.
Luettu: 1.11.2020
- Tampereen yliopisto. (2020b). **TÄRKEÄÄ: Koronan aiheuttamat opetusjärjestelyt**. <https://intra.tuni.fi/content/news/13059>. Luettu: 1.11.2020
- Toivola, M., Peura, P., & Humaloja M. (2017). *Flipped learning: käänteinen oppiminen*. Helsinki: Edita.
- Tuomi, J. & Sarajarvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.

LIITTEET

Liite 1: E-lomake, 1. kehyskertomus

Varhaiskasvatuksen opiskelijoiden kokemuksia etäopetuksesta (A-L)

Mikäli sukunimesi alkukirjain on A-L, tämä on oikea lomake sinulle!

Hei! Teen kandidaatintutkielmaa varhaiskasvatuksen opiskelijoiden etäopetuskokemuksista. Tutkimuksessa halutaan selvittää, millaisiksi opiskelijat ovat kokeneet etäopetuksen ja minkälaisia kokemuksia heillä on (positiivisia, negatiivisia tms.)

Tutkimus toteutetaan eläytymismenetelmällä, jossa osallistujalle annetaan yksi kehyskertomus, johon hänen on tarkoitus eläytyä ja kirjoittaa oma kertomuksensa.

Tietosuojailmoitus: tutkimus toteutetaan anonyymisti, osallistuvilta kysytään vain sukupuoli ja vuosikurssi, jotta voidaan nähdä, kuinka aineisto jakautuu. Mutta on kuitenkin mahdollista, että kertomuksissa tulee esiin epäsuoria tunnistetietoja. Aineistoa säilytetään käyttäjätunnuksen, salasanan sekä kaksivaiheisen tunnistautumisen takana yliopiston pilvipalvelussa. Tietoja ei luovuteta ulkopuolisille. Tutkimuksen aineisto hävitetään tutkimuksen jälkeen, viimeistään 3/2021 mennessä.

* Pakollinen

1. Sukupuoli

2. Vuosikurssi *

3. Kehyskertomus: Lukuvuosi 2020-21 järjestettiin etäopetuksena. Uuden tiedon mukaan etäopetus jatkuu edelleen syksyllä 2021. Kuvaile syksyn 2021 opiskelusi ja elämäsi. *

Tämä ei ole Microsoftin luomaa tai suosittelemaa sisältöä. Lähettämäsi tiedot lähetetään lomakkeen omistajalle.

 Microsoft Forms

12/17/2020

Liite 2: E-lomake, 2. kehyskertomus

Varhaiskasvatuksen opiskelijoiden kokemuksia etäopetuksesta (M-Ö)

Mikäli sukunimesi alkukirjain on M-Ö, tämä on oikea lomake sinulle!

Hei! Teen kandidaatintutkielmaa varhaiskasvatuksen opiskelijoiden etäopetuskokemuksista. Tutkimuksessa halutaan selvittää, millaiseksi opiskelijat ovat kokeneet etäopetuksen ja minkälaisia kokemuksia heillä on (positiivisia, negatiivisia tms.)

Tutkimus toteutetaan eläytymismenetelmällä, jossa osallistujalle annetaan yksi kehyskertomus, johon hänen on tarkoitus eläytyä ja kirjoittaa oma kertomuksensa sen perusteella.

Tietosuojailmoitus: tutkimus toteutetaan anonyymisti, osallistuvilta kysytään vain sukupuoli ja vuosikurssi, jotta voidaan nähdä, kuinka aineisto jakautuu. Mutta on kuitenkin mahdollista, että kertomuksissa tulee esiin epäsuoria tunnistetietoja. Aineistoa säilytetään käyttäjätunnuksen, salasanan sekä kaksivaiheisen tunnistautumisen takana yliopiston pilvipalvelussa. Tietoja ei luovuteta ulkopuolisille. Tutkimuksen aineisto hävitetään tutkimuksen jälkeen, viimeistään 3/2021 mennessä.

* Pakollinen

1. Sukupuoli

2. Vuosikurssi *

12/17/2020

3. Kehyskertomus: Lukuvuosi 2020-21 järjestettiin etäopetuksena. Sait kuulla, että lukuvuonna 2021-22 palataan perinteiseen lähiopetukseen. Kuvaile syksyn 2021 opiskeluasi ja elämääsi. *

Tämä ei ole Microsoftin luomaa tai suosittelemaa sisältöä. Lähettämäsi tiedot lähetetään lomakkeen omistajalle.

 Microsoft Forms

12/17/2020